

KOLOSEUM
Željko Obrenović

Copyright © 2020 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednica:
Ana Pejović

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Sanja Polovina

Prelom:
Anica Lapčević

Štampa:
F.U.K. d.o.o.

Tiraž:
1000

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

ŽELJKO OBRENOVIĆ

KOLOSEUM

KONTRAST
Beograd, 2020.

RUNDA PRVA

„Novinarstvo je kao pištolj. Imaš samo jedan metak,
ali ako dobro naciljaš, to je sve što ti je potrebno.
Uperi dobro i možeš da razneseš kolena svetu.“
Voren Elis

„Za svakoga ima mesta pod zemljom.“
Ivo Andrić

„Važno je stvoriti drugačiji svet, svet koji nije ovdaš-
nji. Stvaran svet, istinit svet, ali svet koji dopušta mi-
tovima da žive. Mitovi su sve.“
Serđo Leone

I

1.

Raspalio ga je pesnicom u zube i krv se razletela po ringu, prašnjavom i ravnodušnom.

Protivnik mu je u svlačionici ispričao vic („Kako se zove Indijanac koji roni? Zaronimo.“) i pitao ga da li je gledao sinoćnu utakmicu (nije). Onda je uzeo da se igra upaljačem, što mu je dalo povod za novi monolog, „Znaš, nikad nisam pomišljao da reklame deluju na ljude. Jer, kao, imam više od pola mozga i znam kako to funkcioniše. I vidi šta mi se desi. Ima šest meseci kako sam ostavio cigare i, večeras, nešto mi ne dâ mira, stanem kod trafike. Tamo me dočeka promoterka sa anketom i pokloni mi upaljač. Ovaj, *česterfild*. I sad ti verovatno misliš da sam odmah kupio te cigare. Jok. Mada nisam znao koje ću.

„U tom trenutku neki matorac iza mene pokaže na upaljač i kaže, ‘U moje vreme su muškarci pušili *česterfild*, a žene ostalo’. I bam! Prodavačica me pita šta ću i ja, ni pet ni šest, ‘Daj mi *česterfild*’. I negde u podsvesti znam da je to reklama koja je ko zna koliko čekala da se aktivira i pronade žrtvu, ali to ne doživljavam na taj način. Deluje mi OK, razumeš? ‘Muškarci puše *česterfild*!’.“

Ali on, dečak kojeg su gurnuli pred Andreja, nije bio muškarac. Videlo se da je sate i sate proveo pred kruškom i džakom, i u regularnoj borbi bi možda i mogao da pruži kratkoročni otpor. Samo što publika nije htela pobeđu na poene, kao ni munjeviti nokaut. Htela je bol i patnju. I bila je spremna da velikodušno plati za to.

Vrebajući svog protivnika pri prvom plesu, Andrej je zaboravio na očekivanja s tribina. Čim se klinac otkrio podigavši levu ruku, kod Andreja je proradio refleks. Zakucao je mladića desnicom u pleksus, te levicom pravo u grimizno lice. Nije znao koliko je borba trajala i tek kad je protivnik završio na tlu, Andrej se zapitao da nije zbrzao. Tupa lica publike nisu se mogla pročitati.

Andrej je bio svestan šta je uradio. Ne samo što su mu grešni zglobovi pulsirali nego nije bilo gonga ni sudije da mu dignu ruku. Bila je to tuča za koju ne dolaze lovorike. Samo novac kao podsetnik da nije izgubio.

Provukao se kroz mlitave konopce i pošao dobro znanom stazom ka svlačionici. *Radnik* je nekada bio otvoreni teren za košarku, kasnije su udarili železne stubove i natkrili ga, a potom podigli i zidove. Veći deo tribina je bio od betona i tek se na pojedinim mestima, bliže ogradi, moglo naći pokoje plastično, skuplje sedište.

S vrata je video kako malog odnose i ponadao se da ga nije trajno ozledio. Andreja bi adrenalin često zavarao, te bi tek naknadno ustanovio čitav niz uboja i pritajenih fraktura, no sad se činilo da je svako oštećenje zanemarljivo.

Kada je prvi put stupio u ovu halu, osetio je paperjasti miris znoja, strunjača i neprovetrenih prostorija. Ali i potpuni mir. Trening je izbrisao sve što ga je godinama sistematično gušilo, i napokon od njega načinio čoveka. No on je sad bio potpuno druga osoba, a razlozi zbog kojih se vratio među konopce bili su posve druge prirode.

2.

Klupska kafana *Brek* nalazila se uz asfaltiranu stazu, na tridesetak metara od sale. Kad se kroči unutra, najpre se primete fotografije na zidovima, sa svakog prvenstva decenijama unazad.

Bile su toliko izbledele i požutele da bi se, verovatno, i uslikani teško prepoznali na njima, no svako ko je zalazio u ovaj kafic znao je njihova imena.

Andrej je stupio u *Brek* u trenutku kad je crnac na TV-u kazao sledeće, „Istrčim iz slupanih kola i odmah zbrišem. Video sam da je u drugom autu trudnica, ali nisam smeo da se zadržavam jer su mi džepovi bili puni narkotika.“ Tirade o preporodu slavnog MMA borca, delimično je, nadvikujući se s njim, slušalo tri-četiri stalna gosta kluba. Za njih bi neko neupućen pomislio da su pripiti ili naduvani, jer su im osmesi široki i na pogrešnim mestima, a pokreti nesuvisli i prepuni tikova. Međutim, oni su naprosto glavom zaustavili prevelik broj pesnica. Svako koga je makar jednom lopta potrefila posred lica zna taj osećaj, ali ovi ljudi su većito živeli u tom trenu. Jedan od njih je svoje učestale crne rupe (bio je u stanju da se odveze do susednog grada ne sećajući se puta) pripisivao otmicama vanzemaljaca, a niko nije imao srca da ga razuverava.

Andrej je prišao šanku za kojim je Krivi rešavao sudoku. Ljudi bi za ovog Andrejevog prijatelja pomislili da ga tako zovu zbog konstitucije, pošto je bio krakat i pogrbljen. Nadimak je, u stvari, zaradio u ringu, gde je umeo da iznenadi žestokim krošeima koji su dolazili niotkud i probijali se kroz gard kao stršljen kroz paučinu. Ti udarci mu nisu pomogli na duže staze jer je bio prespor, a kilažu nije uspevao da uveća ni uz najrazličitije režime ishrane.

Bernard Hopkins je, recimo, svoje mladalačke greške platio boravkom u zatvoru, gde je i naučio da boksuje na starovremeni način, što ga je na kraju odvelo do titule šampiona. Tito Ortiz, koji je odrastao s roditeljima ovisnicima o kreku, svoja iskustva iz uličnih borbi s lokalnim bandama unovćio je u uspešnoj MMA karijeri. Kod većine momaka koje je Andrej poznavao bilo je obratno: svoju neustrašivost i umeće stavljali su u službu aktivnosti znatno unosnijih od bilo kojeg borilačkog sporta u Srbiji. Kada se okanuo boksa, Krivi se zaposlio u *Breku*, a usput je mu ljao gde stigne.

„Nismo te skinuli, ako to gledaš.“ Krivi je klimnuo glavom ka Andrejevoj slici na kojoj mu je sudija držao podignutu ruku, a on od krvi u očima nije video ni sudiju, ni Krivog, ni poraženog, kamoli publiku.

„Da se ja pitam, ne bih ni bio tu.“

Krivi je poturio čašu pod točilicu. „To je mesto za šampione.“

Andrej je seo za šank i prihvatio pruženu kriglu. „U ovom slučaju nije.“

„Andreje“, poče Krivi. „Nećemo ponovo o tome. Dehidracija usled nagle seče kilaže. Tačka. Ti si bio samo...“

„Okidač. Znam.“

Iako se u međuvremenu istuširao i presvukao, Andrej je još bio u mentalnom ringu. Naizmenično je oslanjao bolne zglobove o hladnu površinu čaše, pogleda usmerenog ka žučkastoj tečnosti u kojoj su mehurići izvodili složenu koreografiju.

Krivi je podigao kažiprst i nestao ispod šanka, a nakon što se ispravio, gurnuo je koverat po staklenoj površini išaranoj otiscima čaša. „Prebroj.“

Andrej je osmotrio duguljasti koverat. „Znaš da to nisam uradio zbog para.“

„Znam“, reče Krivi. „Zato i kažem. Pare su od opklada, ali ubacio sam ti tu još nešto.“

Kada je Andrej razmakao kruti papir, pored novca je ugledao i posetnicu. S prednje strane finog parčeta kartona bilo je odštampano ime firme *Goranac*, sa brojem telefona, a na poleđini naškrabano hemijskom, „Za pobjednika. Javi se ako te interesuju ozbiljne borbe i ozbiljne pare.“

„Je l' to taj tip što vrbuje?“

Krivi je mahinalno obrisao šank iako ga uopšte nije očistio. „Izgleda da jeste.“

Andrej je ukucao broj u mobilni i iscepao posetnicu.

3.

„Ko ti je dao vizitku?“, upita Andrej osmotrivši klijentelu lokala.

„Niko. Dok sam menjao burić, ostavio ju je na šanku.“ Krivi je klimnuo glavom ka mušterijama kao da su svi jedna bezlična osoba. „Ovi kažu da su videli nekog kosočkog sedog tipa...“

„Barem nisam džabe prebio klinca. Valjda će me ovo odvesti do Koloseuma.“

„Znaš kako to ide. Ti tipovi svrate i bace pogled. Ako im se neko dopadne, ostave kontakt.“

„Je l' ti znači šta ovo *Goranac*?“

„Znam za tu poslastičarnicu. Ali ništa u vezi onoga što nas zanima.“ Andrej je pošao da ustane, kad ga je Krivi uhvatio za ruku. „Tražio si da ti pomognem i pomažem ti. Nisi mali, ali, iskreno, ne znam koliko ti je ovo pametno. Šta ako provale za tebe i Štefa?“

„Šta onda? Je l' me to sprečava da se borim?“

„Nisam siguran da bi oni tako gledali na to.“

„I koliko ljudi uopšte zna da mi je Stefan bio brat? Poslednjih nekoliko godina sam više proveo na putu nego u Begeu, a i pre toga... nije baš da smo bili nerazdvojni. Niti su nas brkali na ulici.“

„Bez obzira, Andreju...“

Andrej mu je uputio pogled koji mu je sve rekao. „Moram da idem.“

„Važi. Čućemo se ovih dana, imam poslić, ako te...“

„Naravno da me zanima.“

„Nisi ni čuo o čemu je reč.“

Andrej je uprtio na rame sportsku torbu i krenuo ka vratima. „Ne mora da me zanima o čemu se radi da bi me zanimalo. Čujemo se.“

Sa desne strane *Breka* nalazio se omanji parking na kojem je uvek bilo slobodnih mesta. Pet-šest odeljaka prekrivenih pločama u obliku osmice čije su šupljine zasute modroplavim šljun-

kom. Između je trava uporno izbijala, a još uporniji vozači su je iznova osujećivali.

Andrej je otključao *festu*, bacio torbu na zadnje sedište i upalio motor. Auto je kupio od žene koja je osvojila drugo mesto u jednom od popularnih TV-kvizova, ali mu on nije doneo ni približno toliko sreće, koliko je, s vremenom, ironično, sve više počeo da liči na njega. Mada je spolja bio iščukan sa svih strana, a polovina žmigavaca i svetala pričvršćena braon izolirrom, tek unutra je bio rusvaj: na sve strane su se nalazili ostaci svakog obroka koji je naizgled pojeo u njegovoj unutrašnjosti.

Dok je vozio ka Vukovom spomeniku, Andrej je pozvao svoju snahu. Telefon je nekoliko puta pozvonio, a javila se pospanim šapatom.

„Jeste kod kuće, da svratim?“

„Hej, izvini“, reče Vesna prigušeno. „Taca je zaspao. Trese ga groznica. Znaš kakav je za praznike i...“

Rođendane.

„Znam. Ništa, neguj ga. Svratiću sutra.“

„Obavezno. Moramo da popričamo o nečemu.“

„Dobro?“

„Može da sačeka.“

Prethodne dve noći prespavao je u kolima i nadao se da se to neće ponoviti i večeras. Parkirao se na Bulevaru i prišao staroj zgradi. Teška braon vrata bila su otvorena i zaglavljena drvenim klipom. Popeo se stepenicama do vrha i osmotrio svaki ulaz u stan, pa se vratio natrag. Ušao je u zgradu pored i ponovio isto. Na jednim vratima je i dalje visio reklamni flajer koji je Andrej tri dana ranije odštampao u obližnjoj fotokopirnici i nakačio na sve kvake.

Neko vreme je počekaao u mestu, osluškujući korake i zvuke iz obližnjih stanova. Ništa nije upozoravalo na mogućeg svedoka. Brava je, na sreću, bila od onih jednostavnih, te je hitro presavio ukosnicu, koja će mu poslužiti kao poluga, ugurao je u donji deo proreza i blago povukao ulevo. Zatim je raščepio drugu i je-

dan kraj savio poput udice kako bi pecao iglice sa gornje strane mehanizma. Drugi kraj je obmotao oko prsta napravivši dršku. Jedna po jedna iglice su se podizale i sklanjale s puta, sve dok se improvizovani ključ nije probio do kraja. Andrej je pojačao pritisak nalevo i brava je smireno škljocnula. Još jednom se obazreo i kročio unutra.

Zidovi obojeni u tamne tonove, s nekoliko okačenih slika na kojima su bile samo namalane boje. I nepojmivo jak vonj terpentina. Tepiha nije bilo. Na policama su se pedantno gurale ukoričene knjige, mahom monografije slikara, na raznim jezicima. Na zidu je visio kalendar za tekuću 2015. godinu. Nekoliko uramljenih fotografija nagoveštavalo je da stan pripada sredovečnom paru bez dece. Kad je detaljnije pronjuškao, na frižideru je, uz nekoliko koverata s računima, našao i pozivnicu za stručni seminar na likovnoj akademiji San Fernando u Madridu. Datumi su imali smisla, ali nije bilo izgleda da to proveri, pa nije nameravao da se opušta.

Rajsferšlus na svilenoj dukserici je odavno zaribao, tako da ju je svukao preko glave, a pertle na *univerzalkama* je toliko puta nastavljao da se više nisu dale razmrsiti od silnih čvorova, već je iz njih izletao kao iz kabriolet cipela. Taman kad se ispružio na kauču što ga je zaklanjao od ulaznih vrata, oglasio se mobilni. Šrafčiger.

„Hej, znam da imaš slobodan dan.“

„Ali imate frku?“

„Ma da, svira neki Ključ, biće puno nadrogirane stoke. A Zija je bolestan. Je l' možeš da uletiš?“

Andrej je sklopio oči, otvorio ih i ustao s troseda. Od svega čime se bavio, jedino je izbacivačka tezga bila pouzdana.

„OK“, reče on.

II

4.

Ko barem jednom nije prepisivao na ispitu, mislila je Tara, nije ni studirao. Pogotovo kad su fakulteti u tako čemernom stanju. Nebrojeno je opštih a preobimnih predmeta, pa je bila prinuđena da pretrči preko onih bitnih i zanimljivih. Zato se odlučila za kompromis: ako postoji šansa da prepíše nešto što je manje interesuje, iskoristiće je. Metode su bile raznovrsne, od staromodnih puškica (u rukavima, kosi i najlon čarapama ispod suknje), preko modernijih (skenovi i fotografije udžbenikâ u mobilnom), do SMS-a i bubica (čak i hends fri, jer joj je duga, gusta i, nadasve, crna kosa uspešno skrivala kablove).

Sedela je na pismenom iz romantizma i pitala se, pošto se broj ispita koje je prepisivala rapidno uvećavao, da li je uopšte odabrala adekvatan poziv. Oduvek je veći deo dana provodila među slovima, gotovo koristeći nos umesto obeleživača stranica, pa se namerila na opštu književnost. Mrzovoljna profesorka iz srednje škole, koja je dobila Evropsku nagradu za prvu knjigu poezije i više se za nju nikada nije čulo, ubedila ju je da je to pogrešan izbor i da su to pre studirali dobrostojeći snobovi, a sada samo nedovoljno informisani entuzijasti. Prijemni, kao i sve važno odvajkada, Tara nije uradila najbolje, tako da nije pripala grupi koja je predstavljala srednje rešenje, već ogranku koji ju je najmanje interesovao, a bavio se prvenstveno jezikom.

Ispit se polagao u Sali herojâ, amfiteatru u polukružnom luku ispunjenom povezanim klupama sa sedalima na obaranje. Sva u

drvetu, ofarbana u braon i mračna u ma koje doba dana, budući da prozorâ nije bilo. Sedeti tu bilo je vazda mučno, čak i na predavanjima. Unutra je boravilo nekoliko stotina studenata, a asistenti su neprestano špartali kako neko slučajno ne bi uspeo u onome što je Tara smerala.

Opcije s telefonom su otpale – mada joj je svaki put bilo krivo da ih ne iskoristi dok se na Filološkom ne uzmu u pamet i ne ugrade Faradejev kavez kao na ETF-u – ali ostavili su rupu kroz koju je nameravala da se provuče. Naime, ispit je trajao više od tri sata i nisu mogli da je ne puste u toalet. Kad su asistenti napisali teme na tabli, a studenti uzeli da se vrte, šuščaju papirima i vade hemijske, Tara je poslala SMS s komparativnom temom o trojici pesnika. Marija je sedela u *M&M-u*, opremljena knjigama, skriptama, predavanjima i beskrajnim internetom. Čim joj je Tara uputila poruku, trebalo bi da se dala na posao. Za to vreme, Tara gotovo da nije podizala oči s papira. Prevodila je reči omiljenih pesama, zapisivala šta je jutros čula u prevozu, opisivala asistente, a zapravo, kao, sastavljala koncept. I sve to nerazgovetnim rukopisom.

Kad je osetila vibraciju u džepu, podigla je ruku i asistent je prišao. Rekla je da mora do toaleta i predala koncept. Frankenštajn je bio visok i nezgrapnan, s rukama što su mu otremebešeno visile uz telo (šaka povijenih unazad kao u gorile) i klatile se kad bi se kretao. Bezizražajno lice rasecala su mu kriva usta koja se nikada nisu otvarala više od milimetra. Učkiljio je u sitna slova i uzdržano se namrštiio. Tara je pogledala u pod, nastojeći da ne deluje previše srećno i zaputila se ka izlazu, praćena škripom parketa pri svakom koraku. U hodniku je zatvorila vrata i udahнула.

„Ta-da-da-dam!“ Marija ju je čekala u kabini toaleta, držeći ispred sebe uredno ispisan rad od nekoliko stranica. „Pogodi ko pije na tvoj račun.“

Tara se leđima oslonila o ledena bela vrata. Zadigla je usku ljubičastu majicu i široku providnu bluzu, presavila rad po dužini i jedan kraj ugurala plitko u leviske, dok je veći deo pilepila uz

hladan, oznojen stomak. Tara je bila krupnija od Marije, s mesom na mestima koja se u muškim očima visoko boduju, a struk joj je bio naglašen, što se od odeće koju je nosila retko dalo videti.

„Je l' se primećuje?“

Za horizontalne lezije na Marijinim prednjim zubima jedan stomatolog je rekao da im je uzrok paradentozna, drugi da je *ko-ka-kola*, a treći preoštra četkica. U svakom slučaju, jedino permanentno rešenje bilo je da ugradi krunice čim se zubi oglyase na kiselo ili slatko. Zasad joj te brazde nisu stvarale neugodnosti i gotovo da se nisu ni videle izuzev iz neposredne blizine i specifičnog ugla, ali se ona, svejedno, uvek osmehivala ne pomićući previše gornju usnu.

„Sigurna sam da Frankenštajn ne poznaje žensku anatomiju dovoljno da primeti nešto neobično.“

U toaletu nije bilo ubrusa, papira ni sapuna, a od ogledala je ostalo samo tvrdoglavo parče koje se nekim čudom držalo u gornjem ćošku okvira. U plastičnoj drap korpi, kraj lavaboa, nalazilo toliko omota od uložaka i tampona kao da je ovuda protutnjala horda menstruoznih žena.

Tara se okrenula ka krhotini ogledala i poravnala stomak. „Samo da ne provale.“

„Neće, ne brini. Već sam ovo radila s Tinom, obe Jelene, Jovanom, Anom i...“

Ispod jakog sredstva za čišćenje s mirisom breskve probijao se štipavi vonj koji je Taru primorao na uzdah. „Skoro da me griže savest. Nije ovo faks gde se kupuju diplome.“

„Ajde, ne lupaj. Sama si sto puta rekla...“

„Znam, znam. Hvata me frka.“

Marija je razrogačila oči. „Hej, plaćaš piće odustala ili ne, pa ti vidi. A ovo ti je minimum osmica.“

Tara se ponovo ogledala, otela Mariji cigaretu, povukla dim, stisnula usne i izašla iz toaleta. Na vratima Sale heroja (kako su joj samo mogli dati to ironično ime; gotovo da je očekivala fusnotu sa, „Ovde su se i hrabriji usrali!“) vratila se u ulogu skruše-

nog studenta i produžila do svog kažnjeničkog mesta, gde joj je Frankenštajn vratio koncept. Potražila je novi list papira i tobože počela da analizira švrakopis, zapravo čekajući trenutak kad vreme stane, kad je tako fokusirana da čitav svet, ili barem njoj bitan delić tog sveta, drži pod kontrolom. Trenutak kad zna da niko neće pogledati u njenom smeru. Kad zna da neće biti sumnjivo da uradi šta god joj je činiti.

Udahnula je i zadržala vazduh. Pogledala je levo-desno ispod obrva... i zamenila papire. Srce joj je tuklo u ušima. Adrenalin ju je zdušno tresao i znala je da će je nositi satima. Minijturni studenti su se preznojavali, a asistenti su stajali ispred katedre, prekrštenih ruku. Heroji na reljefnim slikama, po kojima je sala dobila ime, nisu se mrštiti ništa više nego ranije. Sat je govorio da je prošlo dovoljno vremena, pa je uzela rad i pošla ka katedri.

Blago se osmehnula i predala papire. Osećala je da je nešto zaboravila, ne mogavši da dokuči šta.

„Koleginice“, iza sebe je začula glas koji ju je naterao da zažmuri i pripremi se za najgore. „Niste se potpisali.“

5.

Iako su obe naizmenično pohodile predavanja i potpisivale se jedna umesto druge, Tara nije bila uverena da će pod ovakvim okolnostima valjano kopirati Marijin rukopis. Nagnula se nad katedru, koja je veličinom podsećala na kovčeg za džina, i gledala u rad pokušavajući da pronađe slova sadržana u svom štumu imenu. Nije bila sigurna ni šta je ni kako napisala. Pružila je papir ne pogledavši ga i pošla napolje.

„Tara“, ispred ju je oslovio muški glas i ukopao u mestu.

Bio je to Vlada, asistent na opštoj književnosti. Tara nije običavala da se na predavanjima javlja, ali se nekom prilikom, ni sama ne znajući zašto, uključila u razgovor s njim i iznela svoju